

صبر
و بطلان حرکت بر صراط مستقیم

سخنران:

شهید دکتر عبدالحمید دانه

مکان:

دانشکده داروسازی - مشهد

سرشناسه: دیالمه، عبدالله - مید

عنوان و نام پدیدآور: صبر؛ ضابطه - < - ربط مستقیم / عبدالحمید دیالمه؛ تدوین مرکز نشر آثار و اندیشه های شهید دکتر د. م.

مشخصات نشر: قم: نهاد نمایندگی مقام د. علم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۴۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۱-۹۶۷-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: صبر - جنبه های مذهبی - اسلام

موضوع: دیالمه، عبدالحمید، ۱۳۳۳ - ۱۳۶۰ - وعظ

شناسه افزوده: مرکز نشر آثار و اندیشه های شهید دکتر دیالمه

شناسه افزوده: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها. دفتر نشر معارف

رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ ص ۲ ۹۳/۸/د BP۲۵۰

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۶۳۲

شماره کتابشناسی ملی: ۴۱۲۹۱۸۳

[illegible]

هوای یخشور:

[illegible]

info@ketabroom.ir کتابخانه اینترنتی ketabroom.ir نشریات اینترنتی

سایکاه ایمری

مقدمه

جاده احیای اندیشه دینی» بیش از آنکه نیازمند سن و عمر طاری باشد، نیازمند درکی عمیق از رفتارهای پیامبر رحمت صلی الله علیه و آله، آمان علیه السلام، دست پرورده های آنان و علمای این مکتب است. لذا بر این جاده می توانی جای پای جوانی مخلص همچون شمس که در آله و انیز مشاهده کنی و طنین صدای دردمندش را در این راه شنوی، آنگاه که حرکت خود را «احیای تفکرات شیعی» نامیدی.

او همه کس بود و هیچ نبود؛ زیرا عبادی نداشت جز اینکه میان بُری را که خودش در جوانی برای فهم دقیق دین سموده بود، سخاوتمندانه به دیگران نیز نشان داد.

عارف پیشه نبود؛ ولی از معرفت کم نداشت. فیلسوف متفلسف نبود؛ ولی در خردورزی کم نظیر بود. دنیاگریز نبود؛ اما دنیا را با دنیای جوانان هم سن و سالش متفاوت بود. مرزبندی اش با گروه ها و تشکل هایی که با اسلام زاویه داشتند، روشن بود؛ در عین حال بیش از خود آنان بر افکار انحرافی و اندیشه های باطلشان تسلط

داشت. پشتوانه صلابتش در روز؛ اشک های عاجزانه شب هایش بود. او رسول اندیشه ای بود که آن را با همه وجود باور داشت. مُرّج مکتبی بود که خود، تربیت یافته آن بود و راهبر راهی که پیش از دیگران، رهرو آن بود. بصیرت دینی، بی اعتنایی به دنیا، حرص ورزی بر هدایت، تواضع و مهربانی، دانش وافر، سعه صدر، شجاعت و منشی توأم با وقار... تنها بخشی از کاریزمای شخصیت بُرنفوذ او بود؛ آن چنان که حتی آنان که راهش را نمی خواستند، خودش را می خواستند!

آغاز رخشنده شهاب وجودش در سال هایی از تاریخ این آب و خاک بود که ویژگی آن سال ها، اوج گرفتن اختناق و استبداد رژیم محو پهلوی بود، و اوج نورافشانی اش در بحبوحه شبیخون بر خیزنده نسلی بود که اگر جهت نمی یافت، به تاراج افکار شیعیانی و التقاطی می رفت. سال های ۱۳۵۶ تا ۱۳۵۷ نقطه عطف انقلاب اسلامی است؛ چراکه در آن سال ها اسلامیت نهضت در حال هویت داری و انقلابیون مسلمان در حال نیرومند شدن بودند. شعارهای اسلامی و خط مشی های رهبر کبیر انقلاب حضرت امام خمینی علیه السلام برای نوده های مردم، بیش از پیش اهمیت یافت و گرایش ها به سمت و سوی باز هم ارزش های اسلامی بود. چنین گرایش و اقبال عمومی در فضای اجتماع، به ویژه در میان قشر دانشجو و فرهیخته، بستری مهیا کرد تا افراد و گروه هایی، دینی آمیخته با خواسته های حزبی و فردی و گروهی خود را به جامعه عرضه کنند. نامتوازن بودن رشد

سیاسی جوانان با رشد دینی، درست‌اندیشیدن را در معرض تهدید سیاست‌زدگی قرار داده بود؛ در نتیجه هر جریانی عده‌ای را به راهی فرامی‌خواند.

در این میان گروهک‌های انحرافی با جدیت، در تصرف قدرت و تسلط بر جایگاه‌های فرهنگی و انقلابی می‌کوشیدند و این همان چیزی بود که شهید دیالمه را دربارهٔ آیندهٔ اسلام و انقلاب اسلامی به شدت نگران می‌کرد: افتادن انقلاب به دست نااهلان! یاسه با نگاه جامعه‌ش به ضعف‌های فکری و انحرافات مرحله در جامعه آن روز، چاره را در دو حرکت همسومی دید:

۱. تبیین فاهیم صحیح دینی و تبیین آن برای نسل جوان؛

۲. به نقد کشیدن انکار و اندیشه‌های انحرافی و التقاطی.

او سنگ‌سازی برای حفظ و اعتلای اندیشهٔ دینی را از آشفته‌ترین بازار آن روز که دانشگاه نام داشت، آغاز کرد و «معیاردهی» ویژگی مهم کلاس‌های درس شهید دیالمه بود تا مخاطبان‌ش را با شاخص‌ها و معیار دینی آشنا کند، با این هدف که در دام گروه‌ها و جریان‌های ضداسلامی مطرح آن روز جامعه گرفتار نشوند.

باید توجه کرد مخاطبان شهید دیالمه، نسل جوان دانشگاهی بودند که اطلاعات دینی اندکی داشته و معیاری برای شناخت حق از باطل نداشتند. از همین رو نگاه شهید دیالمه، موضوع‌محور نیست تا هر بحثی که خود بر آن تسلط دارد بیان کند؛ بلکه مسئله‌محور است. بنابراین بیش از آنکه بیندیشد چه

بگویند، در پی این بود که چه بگویند و محتوایی که در کلاس درسش مطرح می‌شود، پاسخ‌گوی کدام نیاز مخاطب است.

مروری بر این عناوین سخنرانی‌های شهید از این زاویه، اثبات‌کننده این حقیقت است: ضوابط حرکت بر صراطِ مستقیم، انسان خلوت و خلوت انسان، در تنهایی ثقلین، طراح هدایتی، رساله حقوقیه امام سجاد (ع)، جایگاه و موقعیت زن در جامعه اسلامی و ده‌ها عنوان دیگر که امروز به سهولت بر زبان می‌آیند، در عصر او در میان جوانان مطرح نبود و در میان نسل دانشگاهی غریب و نامود.

او برای اولین بار در سطح دانشگاه، به‌جای طرح مباحثی همچون جامعه‌شناسی، توحیدی، خودسازی انقلابی، که عناوین رایج روز بود، «ضوابط حرکت بر صراطِ مستقیم» را موضوع سخنان خود قرار داد تا نشان دهد که دغدغه‌ها و دل‌مشغولی‌های او از سنخ دیگری است.

شهید دیالمه در این مباحث بر آن است تا به ضابطه مستقیم از زاویه‌ای نو بنگرد و ضرورت ضابطه‌مند بودن این مسیر را در نگاه مسلمانان که در نماز «اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ» را به تکرار می‌کنند، روشن سازد. هدف شهید دیالمه، نشان دادن ظرفیت این راه و ضرورت الگوبرداری دقیق از رفتار و منش پیامبر (ص) و معصومان (ع) بود و از همین روست که از ضوابط این راه سخن گفت تا تفاوت زهد اسلامی را با رهبانیت صوفی منشانه و تفاوت توکل را با سُستی و تنبلی و نیز صبر در بحبوحه مبارزه را با انفعال

و پذیرش وضع موجود نشان دهد و همچنین انتظار را که مذهب اعتراض است و نه اعتراض، و این همه در کنار هم نقشه راهی بود که هر جوان مسلمان باید فراروی خویش قرار می داد.

این مباحث که قبل از انقلاب، در سال های ۱۳۵۲ تا ۱۳۵۶ در جمع های کوچک دانشجویی آغاز شده بود، پس از پیروزی انقلاب اسلامی با مساعد شدن فضای دانشگاه، در جلسات گسترده تر مطرح شد و جنبه عمومی و رسمی یافت.

از طرف دیگر خطری بود که شهید از ناحیه خطوط التقاطی حس می کرد. در این میان، برخی گروه ها و جریان های انحرافی به دلیل دشمنی با مراجع رسمی که امکان انتشارش فراهم بود، به طور مستقیم در معرض طرح و نقد شهید قرار گرفتند. «مرامنامه های کمونیستی»، تبیین جهان و «تعمیم امامت» از جمله اندیشه های مکتوب هستند که شهید دیالمه در آن ها، امتزاج و التقاط حق و باطل را به خوبی می دید و با برگزاری جلسات نقد، فاصله آن ها با حقیقت اسلام را به خوبی تبیین می کرد.

اکنون با گذر بیش از سه دهه از زمان طرح این مباحث، همچنان جامعه اسلامی مان تشنه کلام زلال شهید است و پاسخ این سؤال که صراط مستقیم چیست و چگونه می توان بر آن گام برداشت؟ چرا که اگر چنین نبود، رب مئان مسلمان را فرامی خواند تا حقیقت این راه و ثبات بر آن را هر روز و در زیباترین لحظات بندگی اش، یعنی «نماز»، یادآور شود و طلب کند.

مطالعه این مجموعه لذت شنیدن و جرعه جرعه نوشیدن
تمامی لحظات کلاس درس شهید را ندارد؛ اما تردید نداریم
که حتی گزیده‌ای مکتوب از آن فریادهای خالصانه، همچنان
روشن‌گراه جویندگان حقیقت خواهد بود.

مرکز نشر آثار و اندیشه‌های شهید دکتر دیالمه

www.ehya-e-saghalain.ir

www.ketab.ir